

Strategisk kommunikation om vindmøller på sociale medier

En analyse af 73 Facebook-sider, der protesterer mod specifikke og potentielle vindmølleplaner viser, at modstanderne er meget effektive til at bruge de sociale medier i spredning af negative historier om vindmøller. Derimod er tilhængere af vindmølleenergi stort set fraværende på Facebook. Det betyder, at debatten bliver ensidig og uden engagement fra dem, der mener, at møllerne er en god idé. Således vil det formentlig have en gavnlig effekt på etableringen af decentral produktion af vedvarende energi, hvis kommunerne i højere grad bruger sociale medier til at inddrage borgerne så tidligt som muligt i den strategiske energiplanlægning.

Policy Brief #2

Maj 2017

Kristian Borch og Vibeke Dahlgaard, DTU
Anders Kristian Munk, Aalborg Universitet

Baggrund

Mange planlæggere og udviklere af vindmølleprojekter benytter sig af kommunikationsstrategier, hvor de for eksempel identificerer og støtter vindmølletilhængere i lokalområdet. Formålet er at opbygge accept gennem en mere direkte og personlig interaktion.

Imidlertid giver den lette adgang til sociale medier (Facebook, Twitter, blogs osv.) også modstanderne af vindmølleprojekter et effektivt kommunikationsværktøj. At de sociale medier er magtfulde platforme til kommunikation, er allerede demonstreret i et studie af et vindmølleprojekt i Baden-Württemberg, hvor modstand mod et planlagt vindmølleprojekt blev mobiliseret via kampagner via massemedierne og sociale medier. Studiet viser, at aktiviteterne på Facebook og Twitter var meget asymmetriske. Således var modstanderne meget aktive med hensyn til at advokere og positionere deres egne holdninger, mens de kritiserede andre synspunkter. Tilhængerne af projektet forholdt sig derimod tavse [1].

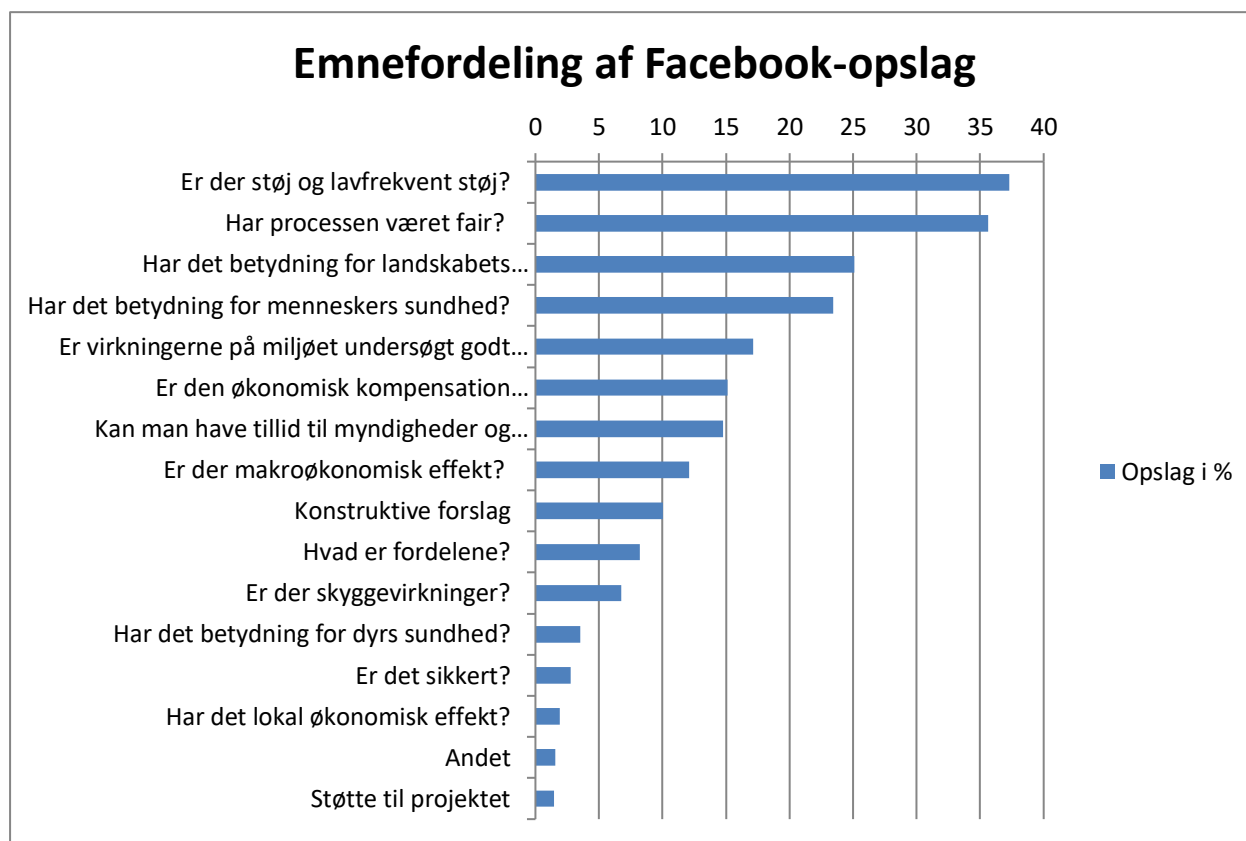
Vi blev derfor nysgerrige på, om lignende forhold gør sig gældende i Danmark, og satte os for at undersøge alle Facebooksider, der er blevet oprettet i forbindelse med et planlagt vindmølleprojekt. Resultatet var yderst bemærkelsesværdigt.

Ud af 73 hjemmesider, der retter sig mod specifikke planlagte vindmølleprojekter er der kun et af projekterne der er blevet til noget: Nollund i Billund Kommune. Der er således noget der tyder på, at Facebook-side, hvor man argumenterer imod projektet kan være et effektivt værktøj, hvis man vil undgå at blive nabo til en vindmøllepark.

Spørgsmålet er så om man ved en nærmere analyse af det, der bliver slået op på Facebook, kan udlede noget om, hvilke bekymringer borgerne i udgangspunktet har, og om myndighederne på en eller anden måde kan imødekomme disse bekymringer, så Facebook siderne ikke bliver et ekko-kammer, hvor bekymringerne udvikler sig til påstande uden hold i virkeligheden.

Forskningsresultater

De 73 undersøgte hjemmesider indeholder over 11.000 opslag, hvor vi har analyseret 1.084 opslag fra de 40 mest aktive brugere. Likes og delinger er ikke medtaget. Resultatet fremgår af figur 1.

Figur 1: Emnefordeling af 1.084 opslag på 73 Facebook sider, der er kritiske overfor specifikke vindmølleprojekter grupperet efter hvor ofte emnerne bliver omtalt.

Bekymring for støjgener er det emne, der oftest bliver slået op på Facebook-siderne, hvilket ikke er ikke overraskende. Tidligere undersøgelser har vist, at støj fra vindmøller bekymrer mange borgere, både i Danmark og i udlandet [2]. Gener fra støj er en reel bekymring, og således også noget der lovgives om. Imidlertid er støj mere abstrakt end som så, da det er svært at måle i naturlige miljøer, kan opfattes forskelligt, og fordi negativ information om vindmøllestøj i sig selv øger frygten for, at vindmøller vil på virke menneskers helbred [3].

Det emne, der bliver slået op og delt næstmest på Facebooksiderne omhandler, hvorvidt selve planlægningsprocessen har været helt fair. Det kan være, man ikke har hørt om planerne før meget sent, eller at man er nervøs for at der er urent trav, og at underhåndsaftaler er indgået mellem kommune og projektudvikler.

Hvorvidt landskabet bliver skæmmet af vindmøllerne kommer på tredjepladsen, og handler om, at 150 meter høje vindmøller kan ses vidt omkring, og dermed ikke falder naturligt i landskabet.

Betydningen for menneskers sundhed - og her finder vi en kobling til støj - ligger på fjerdepladsen. Ofte finder vi i denne sammenhæng en henvisning til den igangværende analyse af sammenhængen mellem vindmøllestøj og helbredseffekter som Kræftens Bekæmpelse står for, og argumentation for, at man bør afvente resultaterne fra denne.

Bekymring for om virkningerne på miljøet er undersøgt godt nok finder vi på femtepladsen. Det er generelt VVM-undersøgelsen, der sås tvivl om, herunder visualiseringen, som knytter sig til bekymringerne om påvirkning af landskabet.

Naboerne til de kommende vindmøller er naturligt nok bekymrede for om vindmøllerne har en negativ effekt på værdien af deres ejendomme, og om de får nok økonomisk kompensation. Dette emne kommer ind på sjettepladsen med 164 opslag.

Tillid til om myndighederne håndterer processen til borgernes bedste kommer ind på en syvendeplads og må ses som et udtryk for, at der er nogen bekymring for, at der er skjulte motiver for kommunens interesse for at sætte vindmøller op, og at der måske kan være motiver, der hemmeligholdes for borgerne.

I forlængelse af udtryk for mistillid, sås der også tvivl om den overordnede energipolitik, og om det overhovedet kan betale sig at producere strøm fra vindmøller.

Langt nede på listen kommer der nogle få opslag om mulige fordele, og af opslag der taler for projektet findes der kun 16 af, og det er faktisk nederst på listen.

Konklusioner og anbefalinger

Vores undersøgelse af 73 Facebook sider demonstrerer, hvordan modstanderne af et potentielt vindmølleprojekt bruger sociale medier strategisk i deres mobilisering af modstand og i deres kommunikation. Omvendt bruger myndigheder og tilhængere de traditionelle medier, og optræder stort set ikke i debatten på - i dette tilfælde - Facebook. Det betyder samtidig, at myndigheder og tilhængere af vindenergi slet ikke kommer i dialog med de bekymrede borgere på disse platforme.

De kommunale planlæggere beretter ofte, at borgerne ikke responderer på når kommunen sætter temaplaner i høring, men først giver udtryk for deres bekymringer, når der forelægger en ansøgning om et specifikt projekt – altså meget sent i planlægningsprocessen.

Til gengæld siger borgerne ofte, at de ikke synes kommunen har gjort nok for at inddrage dem tidligt i processen. At borgerne først bliver opmærksom på planer om vindmøller i deres lokalområde sent i processen kan være årsagen til, at de ikke opfatter processen som fair, selv om kommunen faktisk har sendt temaplaner i høring på et tidligere tidspunkt.

Den manglende tillid til processen kan til dels forklare, hvorfor håndterbare indvirkninger på natur og miljø skaber så stor bekymring blandt Facebook-brugerne. Den manglende tillid er et alvorligt problem fordi den kan umuliggøre myndighedernes forsøg på at kompensere for det som opfattes som negative effekter (3-6 i tabellen).

Nok er der forskrifter for, hvordan man vurderer virkninger på miljøet, foretage støjmålinger og udregne kompensation, men hvis der er udpræget mistillid til håndteringen, vil det altid forekomme som utilstrækkeligt, uanset den gode hensigt fra kommunens side.

Indtil videre er det kun Aarhus Kommune, som har forsøgt sig med en digital høringsplatform, hvor planlæggerne har mulighed for at komme i en form tidlig dialog med borgerne [4]. Det giver plan-

læggerne mulighed for både at give svar på borgernes bekymringer, men også for at bruge de innovative ideer, som borgerne ofte har til, hvordan en implementering af vedvarende energi kunne tage sig ud. I forbindelse med Aalborg Kommunes visionsproces for fremtidens folkeskole har skoleforvaltningen eksempelvis oprettet en Facebookside, for at komme i dialog med borgeren [5].

Konklusionen er, at de sociale medier udgør en ny mulighed for at komme tidligt i dialog med borgerne, og bruge denne dialog i den strategiske energiplanlægning så tidligt i forløbet som muligt. En ting er sikkert: Modstanderne bruger de sociale medier strategisk, og hvis kommunerne ikke er til stede på de samme sociale medier, vil modstanderne ikke alene have en afgørende fordel. Det vil også betyde, at debatten bliver ensidig og uden engagement fra dem, der mener, at møllerne er en god idé.

Kilder

¹ Reusswig, F., Braun, F., Heger, I., Ludewig, T., Eichenauer, E., & Lass, W. (2016). Against the wind: Local opposition to the German Energiewende. *Utilities Policy*, 41, 214–227.

² Munk, A. K. (2014). Mapping Wind Energy Controversies. Social Science Electronic Publishing, Inc. http://www.wind2050.dk/-/media/Sites/Wind2050/publikationer/MUNK2014_MappingWindControversies.ashx?la=da

³ Chapman, S., Joshi, K., & Fry, L. (2014). Fomenting Sickness: Nocebo Priming of Residents about Expected Wind Turbine Health Harms. *Frontiers in Public Health*, 2, 279, 279

⁴ <https://voresenergi-aarhus.dk/debat/>

⁵ <http://www.aalborg.dk/media/2258623/aalborgvisionerpaafacebook.pdf>

Wind 2050 er et tværfagligt forskningsprojekt om lokal accept og udvikling af vindmølleprojekter.
Projektet er støttet af Det Strategiske Forskningsråd (nu InnovationsFonden) og udføres af Danmarks Tekniske Universitet i samarbejde med Københavns Universitet, Aalborg Universitet, KORA, CONCITO, Vindmølleindustrien, RPS Group Ireland, University College London og Queen's University Belfast.

Læs mere om projektet på

www.wind2050.dk